

B. h. II, 309.

h. 60, 8.

X 187 8803

Q. D. B. V.

II K
3074

MUTORUM SURDORUMQVE CIRCA FEUDA JUS,

PRÆSIDE

JO. HENRICO BERGERO, D.

Potentiss. PR. ELECTORIS SAXONIS in
summo Provocationum Judicio Consiliario, Col-
legiorumqve Juridicorum, quæ Vitembergæ sunt,
Assessore,

*Patrono, Præceptore ac Hospite suo omni
cultu atatem devenerando,*

Ad Diem XI. Januar. Anno clc lcc XCVI.
edifferet

JO. ZACHARIAS SCHMIEDER,
Dresdensis.

VITEMBERGÆ,

Typis CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typ.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

BIBLIOTHECA
POMICKAVIANA

I. N. D.

I.

trum muti & surdi, quos imperfectos Jus Feudale vocat, 2. feud. 36. ad feudi successionem sint admittendi, anceps quæstio, ac diu multumque agitata est. Difficultatem pariunt loci Juris Feudalis 1. Feud. 6. §. 2. & 2. Feud. 36. inter quos repugnantiam perspicuam esse, Hotomannus asseverat. Igitur operæ pretium me facturum puto, si, qua ratione utrumque textum esse intelligendum existimem, sepositis aliorum explicationibus, quas per compendium exhibuit Illustris Dn. de Rhez, hic breviter indicem.

Institutum.

II.

Ac primum quidem 1. feud. 6. §. 2. sic interpretor: MUTUS ex accidenti aliquo, qui, acquisito feudo, lingvæ usum amisit. Neque vero hoc, secus ac Hartmann. Pistoris putat lib. 2. quest. 32. n. 38. est divinatorium, quia Gerardo ibi propositum erat, de tertio amittendi feudi modo agere, ut non tantum ex §§. precedentibus, sed & ex ipsius §. 2. verbis: *retinere, quo ei ablato, amittitur*, satis sufficienterque liquet.

*1. f. 6. §. 2. explicat.
H. Pistor. notat.*

qv̄et. FEUDUM novum, quod Vasallo isti, cum
scilicet nulla imperfectione laboraret, atque adeo qui
non natus sit mutus, primum est collatum. Ut au-
tem novum feudum hic intelligamus, suadet non
solum communis opinionis, de qua ipse quoque dis-
sentiens Pistorius loco commemorato testatur, aucto-
ritas, sed & ipse textuum collatorum tenor, veluti
1. quod 2. feud. 36. speciatim de feudo paterno dicitur,
cujus hic nulla fit mentio. 2. quod ibi adjicitur, eti-
amsi sic natus fuerit, quod hic perinde omis-
sum. 3. quod idem Gerardus, qui hujus loci auctor est, eti-
am sententiæ ibi relatæ auctor vel saltem approba-
tur esse dicitur. Conjecturas enim, quas Vultejus
hanc in rem affert *lib. 1. c. 9. n. 64.* ipse, tanquam im-
probabiles rejicit. Præterea intelligendum feudum,
cujus gratia servitia personalia domino præstanda
sunt. Alia vero ratio est feudi, cujus servitium con-
sistit in pecunia & censu. RETINERE, proprie
accepto vocabulo, de eo, qui feudum, antequam mu-
tus factus est, acquisivit. Quod enim proprie reti-
netur, id præsupponendum est jam haberi, neque
auferri potest, nisi quod possideatur; siquidem pri-
vatio præsupponit habitum, nec quicquam alicui re-
linqui potest, nisi quod idem teneatur. Unde appa-
ret, Gerardum minus de feudo loqui, de quo ha-
bendo, vel possidendo, vel tenendo adhuc agatur;
sed potius de feudo, quod jam habetur, & de quo au-
ferendo ab eo, qui id habet, adhuc quæstio fit, atque
adeo, ut supra commonui, de muto non naturâ, sed
ex accidenti tali. Sed & illud facile intelligitur, Vul-
teji, aliorumque conjecturam admodum improba-
bilem esse, ac si hic verbum *retinendi* latius, quam in-
dole

*De novo
feudo agi
probat.*

*Vulteji
conjectu-
re reji-
ciuntur.*

*Verb. re-
tinendi
expon.*

dole suâ patet, ponatur, adeoque de muto successu-
ro in feudo, quod a patre suo haberet. Liberi qui- *Objeçtio*
dem ob successionis spem indubitata, jam viventi- *diluitur.*
bus Parentibus, rerum paternarum domini censentur.
Sed hoc ad Jus, inquam, non ad factum &
possessionem, quorum retentio spectat, *arg. l. 8. pr.*
de his, qui sui vel al. jur. referendum est. NON
POTEST, Ratio est, quia per ejusmodi casum ad- *Ratio af-*
versum muniis obeundis, quæ *arg. 2. feud. 7.* ei incum- *fertur.*
bunt, parum idoneus redditus esse videtur. Jam
dominus intelligitur dedisse feudum sub modo, ut
serviat, & modo serviat; Quare cessante causa, &
feudum cessare necesse est; quemadmodum in eo
accidit, qui Clericus fit. Pertinet huc pervulgata
Juris regula: quoties causa, ob quam aliquid da-
tum est, reducitur ad non-causam, toties id, quod
datum est, repetere licet. Quæ quidem ratio cum
quoque in furdo, cæco, vel alias imperfecto locum *Extensio*
obtineat; idem etiam Gerardum de iis intellexisse *traditur.*
verosimile est, utpote de quibus haud minus, atque
de muto, id ipsum apud Veteres quæsitum fuisse, ex
altero loco satis constat. Et tralatitium est, exem-
plo regulam, quæ est, non restringi, sed declarari.
Tamen vero Rosenthalius *c. 7. concl. 27. n. 19.* cum Pi-
storio & Vultejo contrariam opinionem, scilicet feu- *Rosentha-*
dum novum ob supervenientem imperfectionem *lii diff. re-*
non adimi, in jure veriore autumat; tamen in *stimoniũ*
praxi eam vix obtinere posse, ipse *n. 20.* oppido fa- *de praxi.*
tetur.

III.

SCILICET QUI NULLO MODO LOQVI- *Muto qui*
TUR Mutum *hic* intelligendum esse monet Ger- *intelliga-*
ardus *tur.*

Pistor.
notat.

Resp ad l.
10. C. qui
nam.

loc. mu-
tus exten-
ditur.

Cujacii
lectio.

ob alia
improba-
ta.

ardus eum, non qui tarde & difficulter loquitur, hunc enim feudum retinere dubium non est; sed qui nullo modo. Enimvero Hartman. Pistoris cit loc. ex his verbis colligit, intelligi mutum natura, utpote cui proprie conveniat, nullo modo dari posse. Sed, quæso, quid impedit, quo minus ex casu quis ita mutus fieri possit, ut omnino loqui nequeat? Et unde probabitur, omnino dari non posse, id quidem magis proprie convenire ei, qui ita natus est, quam ei, qui ita est factus? Similiter surdus, cæcus, claudus intelligendus, non qui difficulter audit, aut videt, aut ambulat, sed qui nullo modo. Conf. l. 1. §. fin. de O. & A. §. 7. §. de inutil. stipul. Nec obstat, quod l. 10. C. qui testam. fac. poss. dicitur: nullum esse, qui penitus non exaudiat, si quis super cerebrum ipsius loquatur; quia ista extraordinaria audiendi ratio hic non attenditur. Ceterum muto & is comparatur, qui quidem vocem edit, sed inarticulatam, & omnis intellectus ac sensus expertem, arg. l. 7. de supell. leg. Sed & is est intelligendus, qui laborat vitio, quod perpetuo duraturum est. Secus enim in eo, de quo spes est, eum Medicorum ope sanari posse; hic enim feudum retinet, ita tamen, ut interim per substitutum servitia debita præstare teneatur. **SED SI FEUDUM FUERIT MAGNUM** Cujacius monet pro *magnum*, sive, ut alii quidam libri manuscriptorum habent, *maternum*, legendum esse *paternum*. Quæ quidem lectione posita, tanto evidentius constat, Gerardum antea de feudo novo esse locutum. Tametsi eam emendationem, tacito Cujacii auctoris nomine, improbat vetustissimorum librorum auctoritate suffultus Hotomannus, & post eum Rosenthalius

e. 7. e
gnum
pro m
debe
perio
Dn. c
bulu
EXH
per
§. 1.
Qua
Jcto
Dn.
Cuj
tion
NE
qui
ris
usu
va
22.
be
ve
ra
n
b
p
f
r
t
f

c. 7. concl. 28 n. 28. Quodnam autem feudum ma-
gnum dicendum sit, Jure feudali non definitur, sed ^{feudum}
pro modo feudi, & conditione personæ, cui alimenta ^{magnum}
debentur, arbitrio Parium Curia, vel proxime su- ^{quodnam.}
prioris, æstimabitur, *arg. l. 15. §. 2 ff. de usufr. Illustr.*
Dn. de Rhez. *hic.* QVO EI ABLATO quod voca-
bulum privationem feudi jam acquisiti involvit SE
EXHIBERE, id est, sufficienter alere, termino artis ^{Verb. ex-}
per compendium non inelegante *l. 34. de neg. gest. l. 1. bibere.*
§. 1. de off. Præf. Urb. l. 5. de naut. foen. & similibus.
Quamvis alias ea significatione apud Auctores non-
Jctos vix reperiat, ut ex Eichelio observat *Illustr.*
Dn. de Rhez. *hic.* NON VALEAT, TANTUM,
Cujacius habet *tum* EI pietatis aut humanitatis ra-
tione RELINQVI DEBET, UNDE SE SUSTI- ^{it. sustine-}
NERE Notanter ait *sustinere*, ut comprehendantur, ^{re explic.}
quibuscum ipsi individua societas est, uti uxore, libe-
ris & honesta ac necessaria familia, *arg. l. 2. 6. ff. de*
usu & habit. ita tamen, ut nec laute nec misere vi-
vat, sed pro dignitatis conditione se sustentet, *arg. l.*
22. §. 8. solut. matrim. Cui consequens est, non de- ^{Consella-}
beri alimenta, si vel ipse se *arg. l. 15. §. 7. de agnosc. lib.* ^{rium.}
vel uxor honeste eum alere possit; nam & illa ope-
ras marito præstare, eumque in subsidium alere te-
netur, *arg. l. 48. de oper. libert.* *Illustr. Dn. de Rhez.*
hic. POSSIT. Decidendi rationem in memoria, ^{Ratio de-}
prædefuncti Vasalli, quo patre mutus natus est, con- ^{cidendi.}
sistere coarguit *Illustr. Dn. de Rhez. hic.* Sed hæc ^{Not.}
ratio præsupponit, hunc locum, secus ac mihi vide-
tur, de feudo antiquo esse explicandum. Igitur po-
tius in lenienda duritie ponenda videtur, ut amissio- ^{Aliaque}
nis damnum tantisper farciatur, neve casus vitæ offi- ^{reddatur.}
ciat miseri vasalli.

IV. Se-

IV.

2 f. 36.
explicat.

Sequitur ἀνάλογως 2. feud. 36. MUTUS qui nullo modo loquitur, ET particula & non determinative & conjunctive, sed disjunctive accepta. Quod etiam Juri Saxonico convenit, lib. 1. art. 4. LandR. verb. Wird auch ein Kind geboren stumm / Sinn / oder Wis / los &c. SURDUS, CAECUS, CLAUDUS, qui nullo modo audit, videt, ambulat, VEL ALITER IMPERFECTUS, præcipue corpore, veluti cum mancus, aut sensu odoratus, gustusve, privatus est. Imperfectus qui intelligatur. Quanquam idem est in imperfectione animi, v. c. si quis mente captus aut furiosus sit, utpote in quibus vel maxime ratio, quæ hic affertur, locum habet.

Cave tamen, huc referas prodigum, Vultej. 1. c. 9. n. 112. ETIAMSI quæ dictio, cum sit implicativa, casum magis dubium exprimit, casum vero minus dubium ex propria sui natura implicat, & his, quæ expressa sunt, includit; ut proinde primum hoc responsum tam de illis, qui muti & surdi nati, quam de iis, qui ex accidenti, morbo, tales facti sunt, intelligi oporteat, quasi dicat textus: Mutum non solum eum, qui fortuito factus est, sed & eum, qui natus est, feudum retinere. SIC NATUS FUERIT, TOTUM FEUDUM RETINEBIT laxè sumto re-

Retinendi tinendi vocabulo, ut non tantum eum, qui feudum jam actu acquisivit & habet, denotet, sed & eum designet, qui in eo successurus est, idque propter radicatum vi primæ collationis jus succedendi, quod dum retinet, ipsum feudum retinere dicitur, sicuti etiam infeudatus appellatur, cui successio delata est, etiamsi nondum sit investitus 2. feud. 55. vers. præterea. Alioqui non congruerent verba textus: etiamsi sic natus

natus fuerit. Ecquis enim dubitaret, imperfectum
natum, si a domino ad feudi successionem admissus,
aut de novo feudo investitus est, feudum retinere?
cum frustra dominus deinceps reprobaturus sit eum,
quem semel ultro probarit, ut recte ratiocinatur.
Bitschius *bis.*

V.

OBERTUS ET GERARDUS Gerardus 1. feud. Gerardus
6. §. 2. statuit, mutum ex accidente, feudum novum sibi con-
retinere non posse; hic autem perhibetur sentiens, ciliatus.
eum, qui mutus est sive ex accidenti, sive etiam
natura, feudum quidem paternum retinere posse to-
tum. Itaque Gerardus sibi ipsi fati constat, ut ni-
hil causæ sit, quamobrem Hartm. Pistoris *cit. qu. 32. H. Pistor.*
n. 25. erroris coarguat autorem textus nostri, quod *nor.*
is mentem Gerardi male perceperit. Tametsi hoc
verosimilius sibi videri, quam ullum aliud, fateatur
Vultejus *cit. loc.* non attendens, quod paulo ante, *Vultejus*
monuerat, hoc ipsum non minus esse divinatorium, *sibi non*
quam nonnulla, quæ Pistorius sibi refutanda pro- *constans.*
posuisset. ET MULTI ALII. Ridiculum est, quod
idem Vultejus conjicit, locum nostrum interpreta-
tionibus esse depravatam, & post vocabulum Ober- *Idē text.*
mutans
not.
tus distinctionem ponendam, ut expuncta particula
& ea, quæ sequuntur, Gerardus & multi alii non ad
priorem, sed posteriorem sententiam referri debe-
rent. Quamquam ipse mox fatetur, illam & antiqui-
orum & recentiorum constantem esse interpretatio-
nem, prætereaque phrasin illam: & multi alii quidam
tamen videri posse aliquanto duriores. Enimvero
non ea est ubique textuum feudalium accuratio, quæ
esse

esse debebat; sed tamen tam incomto & absurdo prorsus sermone ufos esse Compilatores, nemo facile crediderit. Et ecquid opus est ejusmodi contortis conciliandi rationibus, ubi Gerardus sibi ipsi facile conciliari potest?

VI.

QVIDAM TAMEN manifesta hæc est superioris sententiæ correctio, eaqve hic probata. Nam particula *tamen* vim habet removendi, quasi, non obstante priore sententia, posterior obtinuisset. Nec movet, quod Alvarottus objicit: non esse verosimile, quod Obertus auctor hujus operis posuisset suam opinionem erroneam, ad hoc, ut immediate corrigeretur per alios. Neque enim certum est, solum Obertum fuisse horum titulorum compilatorem; sed probabilius videtur, plurium & variorum istud opus esse, sicut totus liber quartus Cujacianæ editionis, quo hic quoque titulus continetur, ex variis, iisque incertis, auctoribus collectus esse videtur, ut Cujacius notat *proæm. librorum de feudis*. DICUNT, id est, acutius cernentes dicunt, ut adeo isti opponantur Oberto & Gerardo, tanquam non ita subtiliter cernentibus, ut dicitur *l. feud. 7.* vel irrationabiliter considerantibus, ut est *l. feud. 13.* Hos autem minus, quam alios, hac in re prudentes ac cautos fuisse, vel ideo non valde mirandum, inuente Cujacio *l. feud. 12.* quia Gerardus ne sibi ipsi quidem satis cautus fuerit. Neque ea ætate illi duo soli fuere juris Antistites Obertus & Gerardus, sed et plerique alij, cum honore tum nomine clariores, ut Bulgarus, Martinus, Jacobus Hugolinus, quos in consilio habuit Fridericus

I.ma-

Alvarotti
dubiū re-
mouetur.

Verb. di-
cunt ex-
ponitur.

Obert. &
Gerard.
minus
cauti.

l. maximus Imperator, ut Radevicus scribit *lib. 2. c. 5.*
in *appendice ad Otton. Frising. de reb. gest. Friderici 1.*

EUM QUI TALIS NATUS EST, Ergo qui ex ac-
cidenti premitur, feudum retinebit; neque enim,
quod ad hunc, qui in primo responso ex natura di-
ctationis implicativæ inerat, attinet, opinio prior re-
lata corrigitur: quandoquidem solum circa vitium
naturale diversitas opinionum consistit, vitium vero
adventitium quod concernit, omnes uno ore consen-
tiunt, istud obstaculo non esse, quo minus Vasallus
feudum retinere possit. Quod quidem notandum,
contra Andr. de Isernia, Sonsbeccium & alios, qui
mutum absque discrimine, sive sit natura sive ex
postfacto, feudum neque novum, neque antiquum
retinere posse statuunt; Quamquam modo memora-
tus Isernia hoc, tanquam Evangelium, tenendum,
esse velit. Ratio vero diversitatis, si quæ exigatur,
non difficulter in medium afferri potest; nam is, qui
imperfectus natus est, nullo alio Jure nititur, quo ad
feudum adspirare possit, quam pacto antecessorum.
Atqui vero hoc Juris interpretatione hanc habet an-
nexam conditionem, ut feudum illis successoribus
concessum esse intelligatur, qui successionis tempore
habiles, & ad præstanda servitia idonei reperti fue-
rint. Quamobrem pactum istud ad eum, qui mutus
natus est, minime pertinet. At quando quis feu-
dum acquisivit, & investitura impetrata, juramen-
tum fidelitatis præstitit, tum ex negotio inter domi-
num & vasallum gesto hæc inter illos orta est obli-
gatio, ut dominus non solum vasallum sine culpa, ab
ipso commissa, feudo privare non possit, sed, etsi casu
aliquo præpeditus servire nequeat, æquo tamen a-

*Differen-
tia muti
nati &
ex acci-
denti.*

*Isern. &
Sonsbecc.
not.*

*Ratio di-
versitatis.*

Feudum nimo tolerare & substitutum admittere teneatur.
servire FEUDUM RETINERE NON POSSE, QVIA
quid. IPSUM feudum SERVIRE active, id est, servitia
feudalia præstare, quod nobis est ein Lehn bedienent.
Ex qua ratione subjecta tanto evidentius liquet, re-
pudiata opinione priori probari posteriorem NON
VALET. SIC DICIMUS IN CLERICO ET
IN FOEMINA, ET IN SIMILIBUS. Hæc
verba pertinent ad rationem præcedentem, eamque
illustrant. Sicut enim Clericus in feudo non succe-
dit, 2. feud. 21. uti etiam nec foemina, 2. feud. 11. ita nec
qui imperfectus natus est. Itaque certum redditur,
posteriorem sententiam probari, quæ alias quoque
in Jure feudali toties prævalet, quoties ratione me-
liore munita est, Rosenthal. c. 10. concl. 42. n. 39.

VII.

Summa Qua quidem utriusque loci resolutione, & in-
textuum terpretatione observata, summa eo redit: Quoties
Jur. feud. quis natura mutus est, toties feudum, idque pater-
num, retinere non potest, 2. feud. 36. vers. quidam di-
cunt, quoties autem ex accidenti aliquo mutus fa-
ctus est, toties feudum quidem paternum retinere
Ratio. potest totum, 2. feud. 36. pr. (Ecquis enim hoc, quod
is, qui tempore successionis habilis quidem fuit ad
servitia præstanda, & postea ex accidenti inhabilis
factus est, si maxime in prælio debilitatus sit, vel ob
diuturnos militiæ labores aliquo vitio laborare cœ-
perit, feudo privari debeat, non diceret crudelissi-
mum atque iniquissimum 2. feud. 24. §. 2. præsertim
cum per substitutum servire cogatur, arg. 2. feud. 55.
§. firmiter) novum autem retinere non potest 1. feud.

6. §. 2.

6 §. 3. pr. ita tamen, ut si, ablato eo, egestate laboraturus sit, tum pietatis aut humanitatis ratione illud ei relinquendum sit, ut inde sese alere possit, & feud. 6. §. 2. in fin. Bitsch. ad 2. feud. 36. in fin. ubi quod addidit: eum, qui natura mutus est, feudum etiam novum retinere non posse, recte quidem habet, si vocabulo feudi novi intelligat, de quo pater muti primum investitus erat, sed ex 1. feud. 6. §. 2. quem hanc in rem commemoravit, non probatur, maxime cum & ipse Bitschius citatum locum de mutuo ex accidenti aliquo explicet. Sed audiamus hoc loco Hartman. Pistorium. Hic vero ait: Si in feudo novo aliter diceremus, tum sane vel in feudo paterno contra omnem tam Juris quam æquitatis rationem idem esse admittendum, nulla probabili subsistente diversitatis causa, vel si aliud in feudo novo, quam in paterno, statuere velimus, tantam rationum, & conclusionum inde descendendum, introductum iri contrarietatem, ut conciliari penitus non possent, sed materia ista omnino confunderetur. Igitur Pistorii sententia eo redit, nullam subesse idoneam differentia rationem, totusque is in eo est, ut textum in §. mutus de feudo paterno & natura mutuo, vocabulum etiam retinendi, habito respectu ad Jus succedendi, explicare fatagat. Atqui vero supra, quamobrem hæc interpretatio minus subsistere possit, satis opinor, ostensum.

VIII.

Sed & res omnino salva est; quanquam eandem difficultatem, quod eadem utrobique æquitatis ratio militet, ex Hartm. Pistorio Rosenthalius ur-

Bitschius
notat.

H. Pistor.
notat.

Causa di- get, c. 7. *concl. 27. n. 19. in fin.* Causa nempe, quam-
scriminis obrem mutus ex accidenti aliquo durius habeatur,
inter feu- in feudo novo, quam in paterno, mihi arcessenda,
dum no- videtur ex respectu plane personali, quem is, qui
vum & feudum novum constituit, erga vasallum habere in-
paternum telligitur; Feudi novi scopus in personam ipsius Va-
affertur. falli directus, fixusque videtur, ut ipse grata domino
perhibeat servitia. Hæc, inquam, efficiunt, ut, quem-
admodum feudum a domino intuitu primi investiti,
ejus descendentes masculis confertur: ita arctius
ille, quam quidem hi, domino obligatus intelligatur.
Obligatio, qua primitus investitus domino obstringi-
tur, ad ejus personæ conditionem adstrictior est,
quam ut æque descendentes, quos non novit domi-
nus, complectatur. Itaque, semel a vasallo primo
ad ejus descendentes masculos feudo rite translato,
rationis est, eos semel ad successionem admissos, de-
inceps non facile eo privari debere. Feudum ha-
buit originem in persona patris, & deinde etiam
fuit confirmatum in persona successoris, qui, cum
semel idoneus fuerit, justam succedendi spem ex pa-
cto antecessorum nactus est. Licet igitur deinceps
casu quopiam imperfectus reddatur: non tamen
propterea protinus amittit feudum duabus radicibus
firmatum, cum duo vincula regulariter sint fortiora
uno. Alia vero ratio est in feudo novo, ubi feudum
possidens nullo antecessorum jure se tueri potest.
Non itaque mirum, cur, diversa subsistente ratio-
ne, diversum Jus statuatur. Atque hæc ipsa, quam
in præsens laudavi atque munivi, communis opinio
est, si quidem fidem habendam ipsi, alioqui dissentien-
ti, Hartm. Pistorio existimemus. Quamquam enim dif-
ficile

*Commu-
nis opinio.*

facile est, utra sit communis sententia: judicare, ta-
men, ubi probabiliter de ea constat, nolim facile, ni-
si evidentissima me moveant momenta, ab ea disce-
dere, præsertim cum & eandem foro se pridem
commendasse verosimile sit. Neque vero idonea
fatis causa apparet, quamobrem Sim. Ulric. Pistoris
addit. ad quest. 32. lib. 2. Fachinæum, qui *lib. 7. con- Facbina-*
trou. 34. nobiscum facit, atque quæ circa hanc rem *us lauda-*
ab aliis magna judiciorum varietate ac disceptatio-
ne allata sunt, in formam ordinis redigit, perspicue-
que explanat ac firmat, non absque aculeo repre-
hendat.

IX.

Quod ad usum attinet, ambigat quis, hodie ea, *usus ar-*
quæ tam operose de muto disposita leguntur, rigide *gumenti.*
curari; cum plerique vasalli vicaria opera servitia
dominis exhibere soleant. Idemque multo magis.
in Pomerania, ubi feuda saltem non omnia oblata
& liberiora esse perhibentur, locum habere videtur.
Verum enim vero, quoniam illud, quod de modo
præstandi servitia prædixi, a gratia domini directi *asseritur*
pendet, & feuda oblata post contractum feudalem,
factamque investituram, non minus proprietatem
ac indolem feudi induunt, vix est, ut dominus, vi-
tium prætendens, repelli possit. Quid enim, si do-
minus personam vasalli præcise desideret? Ac si te-
stimonia hoc loco requisiveris, provocabo ad Illustrem *Testimo-*
Dn. de Rhez *hic*, qui ægre, consuetudine huic sententiæ *niū illu-*
revera esse derogatum, legitime probari posse scri-
bit, nec distinguendum, novumne an antiquum, *str. Dn. de*
feudum sit, natura an casu defectum talem contra-
Rhez.
xisset

xisset, subjicit. Sane, quod tamen rectius ad *tb. seq. u.*
Exemplū referri poterat, A. B. c. 25. §. 2. conceptis verbis se-
ex A. B. cundogenitus ad dignitatem successionemque Ele-
ctoralem vocatur, sicubi primogenitus mente ca-
ptus, fatuus sit, aliove vitio laboret, ob quod non
posset hominibus principari, hoc est, rite & ex di-
gnitate Electorium obire munus. Quæ quidem Im-
Extensio. perii constitutio ad mutos, surdos, præsertim si tales
sint natura, item cæcos est producenda, ut recte col-
ligit Limnæus *ad A. B. c. 7. §. 2. obs. 13.* Neque Im-
objectio perii Principes, aliosque illustres Vasallos, a rigore
remove- istius Juris immunes præstare possis, ut maxime ur-
cur geas: per substitutos hodie plerumque munera &
servitia Vasallitica obiri, imo & pecunia redimi so-
lere. Ecquid enim, si Cæsar justa de causa perso-
nalem eorundem præsentiam exegerit? Amplius,
spectatis primis concessionis tabulis, in dubio id fa-
ctum esse intelligitur, ut, qui ex vasalli sobole ad ser-
vitia præstanda inhabilis est, etiam in prima inve-
stitura non comprehensus esse censeatur. Denique
eum, qui ob perpetuum naturæ vitium, morbumve
fonticum, rempublicam administrare nequit, regimi-
ni nihilominus admoveri, non inconsultum modo,
sed & publice noxium foret. Conf. Besold. *lib. 1. de*
Success. Diss. 10. n. 1. seqq.

X.

Jus Saxo- Speciatim Jure Saxonico quid hoc loco sit
nicum ex- constitutum, operæ pretium est perpendere. Eo ve-
plie. ro hoc dispositum legitur *Lib. 1. LandR. art. 4.* Wird
1. LandR. ein Kind geboren stumm / Sinn- oder Witz-los / oder
4. Blind / oder sonst unvollständig an seinem Leibe / das ist
wohl

wohl Erbe zum Land-Recht / aber nicht zu Lehn-Recht /
hätte aber ein Mann Lehn empfangen / ehe er so ge-
brechlich worden wäre / das verleuht er darmit nicht. Der
Aussätze Mann der empfähet gleicher weise auch kein
Lehen / noch kein Erbe / hat er aber das empfangen vor
der Seuche und wird darnach siech / er behält es und ver-
erbet es auch / als ein ander Mann. id est, ut in Latino
textu habetur, *si eveniat, quod puer surdus, aut mutus,
aut altero aut utroq; pede, aut manu carens nascatur, talis
Jure Civili heres existere potest, sed non Jure feudali. Si
autem feudum, antequam hujusmodi impedimentum illi ob-
venisset, sit sortitus, propter superveniens impedimentum
id, quod jam acquisitum sibi habet, non amittit, quod simi-
liter de leproso homine asserimus. De eodem argu-
mento cap. 30. Lehn R. habentur hæc verba: Man Lehn R.
mag auch niemand sein Lehen nehmen / darumb / ob er c. 30.
Blind ist / oder aber eines Gliedes darbet / noch umb sein
ner Hand-Seuche. Duo hic colligas, quorum alte-
rum est, eum, qui natura surdus, mutus, vel alioquin
imperfectus natus est, ad feudi successionem non ad-
mitti; alterum: feudum superveniente calamitate
non amitti. Quod quidem non de feudo solum pa-
terno intelligo, cum certe verba utriusque loci tam
generatim concepta sint, ut vix de solo feudo pater-
no accipi queant. Quanquam enim priore loco 1.
Land R. 4. agitur de Jure successionis, disquiriturque, u-
trum puer natus imperfectus in feudo succedat: :
tamen animadvertendum est, deinceps, cum de su-
perveniente vitio agitur, textum generatim loqui de
eo, qui de feudo semel est investitus: hätte aber ein
Mann Lehn empfangen / item, hat er aber das empfan-
gen vor der Seuche. Quæ certe verba indicio sunt.*

*Sententia
utriusque
loci pre-
batur.*

C

ac ar-

ac argumento, quo tandem modo, sive per successio-
nem, sive per primam investituram quis feudo po-
titus sit, eum vitio superveniente feudo non privari.
Quandoquidem ex verbis hisce, tam sæpe iteratis, e-
videns est, omnem hujus Juris rationem in eo con-
sistere, quod vasallus, qui deinde minus idoneus fa-
ctus est, investituram feudi jam impetraverat, ne vi-
delicet is, qui semel de feudo investitus & pro vasal-
lo receptus est, a domino, ex casu, qui præter ejus
culpam contigit, eo destituatur, ut recte ratiocinatur
H. Pistorius 2 *quest.* 32. n. 19. Ac, quo minus ea de re
dubitemus, facit alter locus c. 30. *Lehn*. Neque enim
video, quo Jure hæc vocabula: *Man mag auch nie
mand sein Lehn nehmen darumb*/ quisquam ad feudum
paternum coarctare possit. Quod si enim nulli hoc
prætextu, quod deinceps imperfectus est redditus,
feudum adimi potest; certè nec ei, qui feudum no-
vum habet, debebit. Quam equidem sententiam,
quam etiam Hartm. Pistoris *dict. quest.* 32. n. 20. tuetur,
eo libentius sequor, quo æquior benigniorque vide-
tur, ne videlicet is, qui semel de feudo est investitus,
& pro vasallo receptus a domino, ex casu, qui præ-
ter ejus culpam accidit, eo destituatur. Nemo faci-
le negaverit, nimis rigidum fore, si dominus, qui
semel feudum alicui concessit, eundemque vasallum
agnovit, adversæ fortunæ casum, quem præstare ne-
mo potest, ipsi imputare ac præterea feudum aufer-
re vellet; quin potius æquitatis ratio, qua vel ma-
xime vasallo dominus devinctus est, exigit ac urget,
ut dominus, commiseratione ductus, vasallo, adversa
valetudine afflicto, succurrat, atque æquo ferat ani-
mo, ut interim servitia, quæ morbo impeditus ipse,
præ-

*Sententia
ab equi-
tate com-
menda-
tur.*

præstare non potest, per substitutum expediat. Tum ipsum juramentum fidelitatis conditionem de possibili expresse annexam habet; Quo igitur quæso ore dominus personalia servitia ab eo, cui per morbum hoc impossibile est, efflagitare, eoqve prætextu feudum semel concessum ei auferre poterit? Quare hoc loco Juris Communis & Saxonici evidens discrimen est, quorum alterum rigorem redolet, alterum æquitatem sectatur. Quamquam utroque jure ei, qui suscepta dignitate in fatuitatem incidit, administratio non est relinquenda, sed curator potius dandus, Arum. ad A. B. Disc. 6. th. 35. Rittershus. lib. 1. c. 15. q. 25. in fin. Quemadmodum in Galliis, Carolo VI. in amentiam prolapsus, patrum regnum administrabant, ut Titius refert Chron. in Carolo VI. ann. 1392.

Discrimen Juris Communis & Saxonici

XI.

Quid autem, an is, qui jam tum eo tempore, quo ad successionem feudi vocatur, imperfectus casu quodam fuit, in feudo paterno admittetur? Sunt certe, qui affirmant, apud Hart. Pistorium 2. qv. 32. n. 15. hac moti ratione, quod feudum habuit originem in persona patris, deinde etiam fuit confirmatum in persona successoris, qui cum semel idoneus fuerit, justam succedendi spem ex pacto antecessorum nactus est. Licet igitur postmodum casu quopiam loquendi facultatem amittat, vel alioqui imperfectus reddatur: non tamen propterea debeat perdere feudum, duabus radicibus firmatum. Sed verius omnino est, eum, qui tempore successionis delatus siue natura, siue casu est, in feudo succedere non posse. Namque pactum antecessorum, quo potissimum

De eo, qui tempore delatae successionis imperfectus casu est.

Sententia affirmans

improbatur.

tisimum nituntur dissentientes, hanc tacitam cen-
setur habere annexam conditionem, si nempe suc-
cessores habiles & idonei fuerint. Cum itaque suc-
cessionis tempore inhabilis reperiatur, siue natura,
siue casu; nullam certe justam conqverendi cau-
sam habere poterit, domino ipsum non admittente.
At quando quis de feudo jam est investitus, tum, etsi
ex casu quodam superveniente inhabilis reddatur,
æqvitas tamen ratio suggerit, ne dominus id, quod
præter culpam vasallo evenit, ipsi imputet, neve
afflicto afflictionem addat, sed potius hunc adversæ
fortunæ casum patienter ferat, atqve concedat, ut
vasallus interim per substitutum militaria præstet
servitia. Idqve diserte probatur 2. f. 106. qui lo-
cus de eo, qui liber natus, sed deinceps in servitu-
tem redactus fuit, & consequenter de vitio fortuito
manifeste loquitur, ut ex eo perspicuum est, dum
præsupponit, fratrem coheredem liberum fuisse:
& nihilo tamen secius concludit, servitutis maculam
sibi impedimento fuisse, quo minus ad feudum per-
venire potuerit. Neqve aliud Jure Saxonico obti-
nere ex priori loco 1. Land R. 4. liquet; quandoqui-
dem istud Jus de vitio fortuito loquens exacte accu-
rateqve discernit, utrum, priusquam morbosus fa-
ctus quis fuerit, feudum acqviserit, nec ne. Ex quo
consequitur, vasallum, sicubi, anteqvam de feudo
investiretur, loquendi facultatem amisisset, a feudo
esse removendum. Amplius hoc dilucidius apparet
ex eo, quod de leproso ibi diserte dicitur: eum, li-
cet feudum acqvisitum retinere queat: tamen ad
feudi successionem admitti non oportere. Lepra
enim, quam plerumque homines intemperantia
victus

*Consentit
Jus Sax.*

victus sibi attrahunt, magis refertur ad morbos ca-
su obtingentes, quam inter defectus a natura infi-
tos. Huc pertinent, quæ *thes. anteced. 9.* ex A. B.
prædixi.

XII.

Sed satis ad istam quæstionem. Jam huic alia
succedit: feudum, quod mutus retinere non potest,
ad quem devolvatur, an ad dominum, an ad filios
muti, an, iis deficientibus, ad agnatos? Distinctione
opus esse videtur, cum utrum quis natura mutus
sit, an ex accidenti aliquo, tum quoque inter feu-
dum novum & antiquum. Quodsi enim mutus
natura est, feudum antiquum, sive de eo pater pri-
mum, sive aliquis ex majoribus investitus sit, ad fi-
lios muti, eosque habiles, aut, his deficientibus, ad a-
gnatos, & Saxonum Jure, simultanee investitos, de-
ferri, una omnium est sententia, ut testatur Rosen-
thal *c. 7. concl. 28. n. 5.* Quid autem, anne dominus
muto, aliive imperfecto gratiam facere potest, feu-
dumque ei paternum relinquere, ut per substitutum
serviat? Imo vero potest, sed in sui, non agnato-
rum, præjudicium. In sui præjudicium, puta, quan-
do feudum ad dominum esset reversurum, cum Ju-
ri pro se introducto renunciare non prohibeatur.
At quo minus damno eorum, qui, remoto muto,
proximam habent spem in feudo succedendi queat,
vel hæc sola impedit ratio, quod contractu feudali,
atque adeo investitura prima saltem comprehensi
intelligentur natura apti masculi; ii vero, qui natura
inhabiles procreantur, ipso jure pro incapacibus, &
quod ad effectum successionis feudalis attinet, pro

*Ad quem
feudum
devolva-
tur.*

*Distinctio
affertur.*

*An domi-
nus gratiam
facere
possit.*

*Aff. in sui
præjudic.*

*non a-
gnator.*

non-natis habeantur. Cui consequens est, solius domini favorem ob servitia non verti, sed & agnatorum, utpote quibus, cum nulla ejusmodi muti habeatur ratio, proxime Jus succedendi ex prima investitura quæsitum intelligitur. Quare si gratiam faceret dominus imperfecto, omnino Jus istud proximis successoribus interverteret. Unde & non magis substitutum ad serviendum admittere potest, quam Clericum & fœminam. Qui initio feudi capax non est, nec per substitutum servire potest, *arg. 2. feud. 26. §. si minori, & seqv. 2. feud. 24. §. 2.* Quod si vero argumentum urgeas a delicto ad imperfectio- nem; respondeo, aliam esse rationem indigni, aliam incapacis. Incapax habetur pro nullo; indignus contra capax quidem est, & vere capit, sed se delinquendo reddit beneficio indignum, atque adeo eo privatur. Quæ differentia vel ex *titt. ff. de his que pro non script. & de his que ut indign.* satis conspicua est. Neque, si, remoto muto, successio proximis defertur, dominus habet, de quo queratur, cum feudum, cum onere servitiorum ad eos devolvatur.

XIII.

Contra, ut alios taceam, Thomas de Marinis *tract. de Gener. & Qualit. feud. tit. 2. part. 2. n. 135.* nec non Mollerus *lib. 3. semestr. cap. 34.* a nobis discedunt, statuentes, gratiam a domino mutis, surdis natura, aliisve ejusmodi imperfectis fieri posse. Rationes, quas produxit Thomas de Marinis, eo pertinent: imperfectum solius domini favore a successione excludi, atque adeo agnatum, de lucro captando sollicitum, domino, renunciante favori suo, reluctari non posse; nemi-

Dissentientes.

1. Thom. de Marinis.

folius
agnato-
nuti ha-
na inve-
iam fa-
l proximi-
non,
potest,
udi ca-
st, arg.
Quod si
fectio-
aliam
dignus
delin-
deo eo
his qua
ua est.
efera-
dum.

nemini se in iure tertii fundare licere; cessante ratione
& ipsam cessare oportere dispositionem; amplius inter
foeminam & masculum imperfectum manifestum esse
discrimen, ac illi quidem a domino in praedictum agna-
torum gratiam fieri non posse, quoniam in investitura
ex natura feudi & sexus sui non comprehendatur: con-
tra vero mutum tamen masculum esse, atque adeo
sui natura feudi capacem, & saltem ob connatam
imperfectiorem minus idoneum successorem. *Ve- Confutur.*
rum satis, opinor, est ostensum, masculos imperfe-
ctos aequae ac foeminas, in investitura prorsus non
comprehendi, sed masculos eos duntaxat, qui nulla
imperfectiorem laborant. Quisquis eo tempore, quo
successio defertur, est imperfectus, ex prima con-
ventionem pro nullo habetur, ut adeo feudum, eo
praeterito, ad sequentem agnatum devolvatur. Ita-
que quod Noster supposuit, folius hic domini directi
favorem respici, id vero est omnino negandum.
Neque enim minus agnati proximi, quam domini,
vertitur interesse, ita quidem, ut, agnato proximo
semel ad feudum admisso, nati deinceps ex mutuo fi-
lii nullam habendam esse rationem, eumque agna-
to, ad quem feudum pervenit, nullam deinceps con-
troversiam movere posse existimem.

XIV.

Deinde Mollerum quod attinet, is nullam com-
memorat, quae moveatur, rationem, sola contentus *2. Moller*
auctoritate Andreae Iserniae, quem Evangelistam *satisfit.*
Feudistarum appellant, & observantia aulae Electo-
ratus Saxonici. Sed auctoritate, unius praesertim
Doctoris, nemo facile se moveri patietur, in primis,
ubi

*Isernia
Evange-
lista.*

*Observā-
tia expli-
cat.*

*Carpzo-
vius illu-
stratus.*

ubi rationum momenta utrinque probe perpenderit, videritque, alios non minoris auctoritatis Consuetudinum Longobardicarum Interpretes, speciatim Matthiam de Afflictis, & Schraderum, contrariam tueri sententiam, eandemque ad Principem producere, quos quidem collegit Rosenthal. *c. 7. concl. 28. lit. c.* Neque, cum hominis proprium sit, errare, in rebus præsertim, quæ sensu corporeo non percipiuntur, sed iudicio ac mente discernuntur, apparet, quamobrem Isernia ille Evangelista Feudistarum audiatur, quem parum interdum sui nominis memorem fuisse, non uno ex loco constat. Observantia vero, ad quam provocavit Mollerus, pertinet ad Electoratum Saxonicum. Neque quid hic aut alibi fiat, sed quid fieri debeat, in præsens, disquiritur. Ac tametsi, ut Noster refert, Scabini Lipsienses ita aliquando responderunt, non aliud inde tamen, quam sic semel Collegio cuidam placuisse consequetur. Quod si illustrem Doctorem Saxonicum, Carpzovium *Part. 3. Const. 28. Def. 7.* evolvas, deprehendes *no. 5.* eum sua sententia laudare Mollerum, nec solum, verum etiam Matthiam de Afflictis, & Hartmannum Pistorium, quorum uterque citatis locis rem sic temperandam diserte dicit, nisi alii supersint agnati, ad quos feudum alioqui pertineret. Imo ipsa verba, quibus Carpzovius usus est, innuunt, se cum distinctione intelligi velle. Ait enim: *facile hoc, quod ita indefinite posuit, quemvis concessurum, cessante scilicet ratione impedimenti.* Cui hic non probabile videatur, Carpzovium, semoto casu, quo vertitur præiudicium agnatorum, loqui de eo, ubi nulli extant agnati, atque adeo solius domini versatur interesse. Ecquis enim

enim ignorat, casum superiorem inter Doctores valde esse controversum. Alioqui perperam dixisset Carpzovius, facile quemvis concessurum id, de quo tamen admodum disceptatur. Quare existimaverim, Carpzovium non ita crude descendisse in castra Molleri, sed potius rem eodem temperamento intellexisse, atque in Collegiis Saxonis, quibus magna cum auctoritate gravitateque assedit, ita pronunciarit.

XV.

Quid autem? an ex eo, quod Mollerus *citato loco Mollerus* ait, pupillo imperfecto, reclamantibus licet ejus agnatis, gratiam fieri posse; colligemus, eum etiam statuere: quoties proximus successor imperfectione laborat, toties feudum antiquum non sequenti agnato deferri, sed potius ad ipsum reverti dominum? Minime vero. In eo enim haud refragabitur Vir doctissimus, in quod omnes uno ore consentiunt. Neque qui putat, jus succedendi, quod remotiori agnato competit, existente propiore, imperfecto licet, imperfectum pariter esse, ac nondum satis radicatum, atque adeo a Principe quodammodo, gratia imperfecto facta, suspendi posse, is statim etiam credendus est, cum manifesta injuria agnati remotioris & in præjudicium juris ab eo ex prima investitura acquisiti, statuere, quod feudum extra casum concessæ gratiæ, excluso agnato, ad dominum pertineat. Similiter Thomas de Marinis, ut maxime loco superius commemorato, dominum imperfecto successoris gratiam indistincte facere posse existimet: nihilo tamen ferocius communem sententiam sequitur, quod extra

*ut &
Thom. de
Marinis.*

D

casum

casum concessæ gratiæ feudum sequenti agnato de-
feratur, *cit. tit. 2. n. 35.*

XVI.

Amplius si mutus ex accidenti aliquo est, tum
vero discrimen inter feudum novum & paternum
constituendum; Namque paternum quidem retinet,
ut ex superius dictis constat; at novum, de quo an-
tea ipse investitus fuerat, amittit, idemque non ad
Explica- agnatos, sed dominum devolvit, 1. feud. 6. §. 2. in fin.
sio 1. f. 6. ubi hæc leguntur: ET HIS OMNIBUS CASI-
§. 2. in fin. BUS, scilicet cum hoc casu, si vasallus lingvæ usum
amittat, tum duobus antecedentibus, quorum alter
est: si feudum datum fuerit ab eo, qui Jus dandi
non habuerit *pr.* quanquam hic Gerardus verbo:
amittendi abutitur, exemplo *Jcti l. 33. in fin. pr. ad L.*
A. alter: cum primi acquirentis proles mascula de-
fecerit, sive cum novissimus vasallus decesserit, non
relicto herede masculino, §. 1. Eandem loquendi for-
mulam adhibet Gerardus *1. feud. 5. pr.* etsi alio tan-
tisper sensu, quandoquidem particula *omnibus* ibi
non ad totum tractatum præcedentem, sed tantum
ad proxime antecedentem versum, seu §. *aut si libel-*
lario respicit, & speciatim omissio casu, cum vasallus
fratrem suum occidit, (utpote, quo certum est,
feudum agnato proximo deferri, *2. feud. 37.*) tres
postremas causas continet. FEUDUM novum,
de quo vasallus, antequam fieret mutus, investitus
fuerat, AMITTITUR, proprie intellecto vocabulo,
Verbi: a- cum in casu altero deficientium vasalli heredum
mittendi masculorum, tum quoque in hoc tertio. Neque
varia si- enim, quod in casu priore verbum *amittendi* impro-
gnificatio. prie

prie usurpatur, ex eo oppido est arguendum, eun-
dem quoque in modum hic intelligi. Imo potius
propriam significationem, quæ cum regulariter,
tum in altero casu evidenter obtinet, ad tertium e-
tiam produci clarum est, fatendumque, primam a-
mittendi feudi causam cum reliquis duabus, a qui-
bus non specie tantum, sed & genere differt, minus
recte conjungi. Ex quo iterum commodum satis *Nov. ar.*
argumentum ducitur, *pr. textus 1. feud. 6. §. 2.* non *argumentū.*
mutum natura, sed ex accidenti aliquo, itemque
feudum, non paternum, sed novum intelligi. Mu-
tus natura proprie feudum amittere dici non potest,
utpote quod nunquam habuit, nec habere quidem
potuit. Mutus ex accidenti aliquo feudum novum,
de quo antea investitus erat, amittit; paternum, an-
te superveniens vitium acquisitum, retinet, in non-
dum vero acquisito non succedit, consequenter nec
illud proprie amittit. **ET AD DOMINUM**
exclusis agnatis, utpote qui in feudo novo non
succeedunt, imo & filiis, **REVERTITUR.** *Quod aliud ar-*
verbum iterum indicio est ac argumento, hoc loco *gum.*
agi de feudo novo, cum proprie reverti dicatur,
quod ab eo, ad quem revertitur, constitutum est.

XVII.

Quare vera ac genuina horum verborum sen- *Sententia*
tentia est: Feudum novum superveniente Vasalli *1. f. 6. §. 2.*
vitio amitti, atque adeo exclusis filiis, agnatisque, *in fin.*
ad dominum reverti. Ratio vero in eo sita esse vi- *Ratio.*
detur, quia feudum sub modo tacito, eoque resolu-
tivo, datum intelligitur, quoad Vasallus servitia præ-
stare

Rosenthalio
dissentienti
respondetur.

stare possit; quo quidem modo cessante necesse est, feudum ipsum resolvi. Enimvero hoc Thomæ de Marinis, quem commemorat Rosenthal, *c. 7. concl. 27. n. 19. lit. r.* aliisque, in feudo pro se & filiis acquisito, rigorosum, ipsi vero Rosenthalio *cit. loc.* in concessio pro heredibus, absurdum videtur. Sed momenta dissentientium tanti non esse videntur, ut a superiori, quam asserui, sententia quæquam facile dimovere possint. Primum enim, quod objicit Rosenthalius: hic nullum subesse vasalli delictum, perexiguum est, ac leve. Vasalli quidem delictum causa amittendi feudi est, sed non sola. Ecquis enim dixerit, vasallum delinquere, cum religionis nimio amore habitum Clerici assumerit? Is quidem sua se voluntate inidoneum facit, suscipiendo ordinem, secus ac mutus. At ecur sacro ordini tantus non tribuitur favor, quantum quidem dissentientes supervenienti vasalli vitio tribui volunt? Pergit Rosenthal *1. feud. 6. §. 2.* verba: *Et his omnibus casibus feudum ad dominum revertitur*, attemperanda esse, ut intelligantur, si filii agnati non extent. Atqui vero hoc mere divinatorium est, imo proprietati vocabulorum, quod superius ostensum puto, juxta adversum. Jus illud, quo filiis successio in feudo novo debetur, quodque urget Noster, supponit casum, quo is, qui de feudo primus investitus est, decessit, non ubi ob vitium superveniens inhabilis ad obeunda servitia est redditus. Sed instat Rosenthalius, verba *1. feud. 6. §. 2. his omnibus casibus* referri ad casum antecedentis §. 1. de filia semel exclusa, nec tamen eo feudum statim domino aperiri, si aliquando agnati ejus capaces adfuerint. Provocat vero ad *Concl. 44.* ejusdemq;

NUM.

num. in primis 18. ubi defuncto sine heredibus exclu-
dente remotiores agnatos domino antefert. Atqui
autem §. 1. 1. feud. 6. proponitur quis eo tenore, ^{1. f. 6. §. 1.}
feudum accepisse, ut ejus *descendentes*, masculi & ^{exponi-}
fœminæ, illud habere possint. Jam relicto masculo, ^{ur.}
deciditur, ulterius fœminas non admitti, præterea-
que *juncto seq. 2. in f.* innuitur, cum filius primi ac-
quirentis decessit, non relicto herede masculo, feu-
dum nequaquam fœminis, earumque descendenti-
bus, utpote semel ob relictum filium exclusis, de-
ferri, sed ad ipsum potius dominum reverti. Quæ
certe simplicissima est, verissimaque hujus loci sen-
tentia, nec, ut alia eidem affingatur, indoles recti
sermonis patitur, dum fœminæ ulterius non admitti
dicuntur, nec ratio connexionis concedit, quando-
quidem hic de modis, quibus feudum amittatur,
& ad dominum revertatur, agitur, ut recte Bierschius
judicat *cit. §. 1.*

XVIII.

Quibus ita constitutis, fateor, me non tam esse ^{Rosenthal.}
perspicacem, ut, quamobrem Rosenthalius remoti- ^{amplius}
ores agnatos hic domino anteferendos putet, anim- ^{notat.}
advertam. Ait, inquam, si *excludens* sine heredi-
bus fungatur vita, tum remotiores agnatos domi-
no præferri. Atqui autem 1. feud. 6. §. 1. repræsen-
tat speciem feudi pro descendentibus masculis & fœ-
minis accepti; statim itaque, atque decedente pri-
mo acquirente, ejus filius succedit, fœminas omni-
modo excludit. Quo igitur modo, eo quoque abs-
que heredibus mortuo, remotiores agnati feudi e-
jusmodi capaces dici poterunt, iisque excludendus

*Tempora
mentum.* dominus? Quanquam non abnuerim, primi acqui-
rentis progenie mascula, procedente tempore au-
cta, agnatos etiam remotiores ultimi possessoris exi-
stere, atque tum dominum excludere posse. Sed
*Thomas de
Marino
responde-
tur.* satis puto factum Rosenthalio. Ceterum quod Tho-
mæ Marino hæc ipsa, quam adstruere studui, sen-
tentia rigorosa videatur, eo equidem non commo-
veor. Mihi sufficiat, quod ipse, rei convictus eviden-
tia, fatetur, eam veriore esse. Enimvero ipse
lib. 10. Pistorio non refragatus fui, sententiam Saxo-
nici Juris ab æquitate commendanti; Neque nunc
quidem est, cur eum deseram. Verum ideo non
dicam, temere movendos esse Jurium terminos, al-
terumque cum altero miscendum, præsertim cum
utrumque rationibus domesticis, licet in se non æ-
que idoneis, innitatur. Sane incerta illa & captiosa
æqvritatis imago, quæ interdum prætenditur, sæpe-
numero perniciosi erroris causa est, quemadmo-
dum *l. 91. §. 3. de V. O.* indicatur. Neque vero ha-
bent agnati, de quo querantur, cum ipsi in feu-
do novo non succedant; Filii vero, cum beneficio
primi acqvrentis patris succedant demum, non æ-
gre ferent, si vitio patris superveniente nati & ipsi
spe succedendi exciderint.

XIX.

*Quæstio:
Utrum,
defuncto
vasallo, si
lii agna-
ive suc-
edant?* Superest quæstio, an feudum novum superve-
niente vasalli vitio adeo amittatur, ad dominumque
revertatur, ut nec decedente deinceps vasallo, filii
ejus agnative eo potiantur? Tametsi vero hanc
ipsam quæstionem nondum a quoquam exserte de-
cidi

cidi repererim: tamen facile ex iis, quæ prædicta sunt, apparet, eandem esse affirmandam. Cujus quidem decisionis ratio ex singulari illa, ac satis abundeque perscripta, feudi novi natura ac indole est arcessenda. In feudo namque novo agnati non succedunt; filiorum vero post vitium Patris natorum nulla habetur ratio, cum domino jus ei semel quaesitum supervenientia filiorum ejus, qui vasallus esse desiit, adimi non possit. Neque investitura in feudo novo descendentibus masculis aliter jus tribuit, quam si patre adhuc dum vasallo nati fuerint. Aliud igitur est in filiis jam ante patris infirmitatem existentibus. Hi enim, uti investitura continentur; ita, remoto deinceps Patre ob imperfectionem adventitiam, & veluti pro mortuo habito, statim feudum obtineant, rationis est.

XX.

Ac ut, quid de hoc difficili intricatoque argumento universim sentiam, intelligatur, regulas constitutam, iisque sententiam meam perspicue exponam.

I. Vasallus, superveniente vitio, feudum a-
mittit novum, salvis tamen in subsidium alimentis, *Regula de hoc ar-*
idque Jure Feudali communi; Nam Saxonico Jure *gumento.*
non amittit, sed retinet.

II. Qui tempore delatæ successionis vitio laborat, eoque five naturali five adventitio, non admittitur, tam Jure Saxonico, quam Communi. Nul- lum enim in eo Jurium Discrimen est. Quanquam tum etiam eidem, si aliunde non habeat, de quo domi-

vivere possit, necessaria vitæ subsidia ex feudo tunc relinqvenda.

III. Vasallus feudum novum, superveniente deinceps vitio, etiam Jure Communi tum retinet, cum vel personale servitium domino præstare non tenetur, vel non ineptus est ad illud præstandum, cujus quidem generis hominem, etiam natura sua mutum surdumque, sua ætate extitisse Bartolus *l. 1. de V. O.* narrat, vel denique si a domino gratiam impetret.

IV. Etiam is, qui tempore successionis delatæ morbo laborat, toties admittitur, quoties ei dominus gratiam facit, modo agnati nulli extent. Nam iis extantibus, domino licet consentiente non admittitur.

V. Vasallus feudum antiquum, semel acquisitum, vitio deinceps superveniente, non amittit, sed retinet, æque Jure Communi ac Saxonico, dato tamen ei, si minus ad administrationem idoneus sit, curatore. Quamquam hoc etiam loco subjiciendum est temperamentum: nisi vitium istud accidentale culpa vasalli obvenerit, ut si oculos in duello amisisset, vel ob crimen quoddam ipsi evulsi fuerint. Quod quidem H. Pistorius *n. 40.* cum aliis ibidem commemoratis in feudo quoque novo, quod alioqui secundum ejus sententiam regulariter vitio superveniente minus amittitur, lubens admittit.

XXI.

*Argumē-
tum pra-
judicio
Collegii
Vicemb.
illustratur.*

Ex his, quæ modo tradita sunt & exposita, recto stabiliqve judicio resolvi possunt quæstiones, in causa successionis feudalis, nobilissimam Zieglerorum

rum

rum gentem superioris Lusatiae complectente,
quas Mensis Jun. 1693. Collegio Vitembergensi at-
tulit. Prima erat, utrum filius vasalli praedefuncti
natus minimus, surdus & mutus natura, feudi pa-
terni capax esset? Altera: feudumne hujusmodi
ad fratres pertineret, an domino esset deferendum?
Postrema denique in facto ponebat: pupillum istum
ex relicto sibi a patre allodio novum comparasse,
feudum, admissumque a domino, dilationem praes-
tandi juramenti in tempus pubertatis, ut fieri solet,
obtinuisse; ubi quaerebatur, cui hujusmodi feudum,
vitio, quod initio in aetate puerili latebat, deinceps
apparente, cedere debeat? Ubi ad primam quidem
quaestionem Collegium negavit, feudi capacem esse;
ad alteram vero respondit pro fratribus contra do-
minum, imposita tutori redditione suae administra-
tionis ex eo tempore, quo pupillus, frater natus mi-
nimus, feudum possedisset, relictis tamen eidem,
quae necessaria ad honestam sui exhibitionem viden-
tur, vitae subsidiis. Ad postremam respondit idem,
Ordo, nec fratribus, nec domino feudum esse addi-
endum; non fratribus, quia erat novum. Ac tametsi
de eo simultanee essent investiti; tamen iniqum,
videbatur, eos beneficio fratris, primi acqvirentis
damno, contra intentionem pacifcentium abuti pos-
se. Accedit, quod feudum ab incapaci acqviritum
pro non-feudo, & quod huic consequens est, defici-
ente feudo, fratres pro non-simultanee investitis ha-
beantur. Sed nec domino; utpote qui, si sciebat
eum, quem vasallum ascivit, talem esse, gratiam
ei fecisse intelligitur; sin minus, totum negotium cum
eo, qui incapax fuit, ab ignorante gestum est nullum;

E

aut

aut petita in integrum restitutione rescindendum,
ita quidem, ut recepto pretio pro feudo exsoluto, res
in pristinum vindicetur. Quamquam, si hoc etiam ca-
su dominus ei veniam dare velit, feudum, eodem sine
heredibus masculis defuncto, ad fratres simul-
taneae investitos devolvetur,

S. D. G.

Corollaria Juris Feudalis:

I.

FEUDO dato zu rechtem Erbe / oder allo-
dial Erbguth / oder als ein eigenthüm-
liches / erworbenes / gewonnenes Guth /
intelligitur absolute hereditarium cum rati-
one dispositionis, ut vasallus de eo libere in-
ter vivos ac mortis causa disponere possit,
tum ratione successionis, & iterum cum
quoad personas, ut etiam foeminae succe-
dant, nec non extranei; tum quoad modum
succeedendi, ut succedatur modo civili, h. e.
quemadmodum in allodio, atque adeo he-
res facta defuncti praestare teneatur. Quod
quidem feudi genus proprie hereditarium
ac alienabile vocatur.

III. Feu-

II.

Feudo dato zu Erb=Lehn / intelligitur hereditarium ratione modi succedendi solum, ita ut successio fiat ex ratione Juris Civilis, salvo ceteroqvi personarum discrimine; nam foeminae in eo non succedunt.

III.

Feudo dato zu Erb = und Weiber = Lehn intelligitur hereditarium ratione modi & personarum succedentium simul, salvo tamen ordine sexus, ita quidem ut foeminae non una cum masculis, sed demum his deficientibus succedant.

IV.

Feudo dato zu Weiber = Lehn / intelligitur hereditarium ratione personarum succedentium, ita ut foeminae quoque succedant, non tamen aliter quam in subsidium, hoc est, deficientibus masculis. Ceteroqui ratione modi succedendi manet proprium.

V. Feu-

94 TK 3074 V.

Feudo dato pro se & heredibus, vor sich und seine Erben/ intelligitur proprium. Nam vocabulo heredum Erben cum Feudali Jure, tum in literis investituræ in Lehn= Briefen intelliguntur regulariter heredes habiles, atque adeo feudales Lehn= Erben; Nisi consuetudine loci secus receptum probetur.

VI.

Feudo dato pro se & quibuscunque heredibus, vor sich und alle seine Erben/ intelligitur hereditarium ratione successionis, cum quoad modum succedendi, tum quoad personas succedentes. Alioqui ratione dispositionis manet proprium.

VII.

Feudo dato cum clausula liberæ dispositionis, mit freyer disposition, intelligitur alienabile, quod vulgo hereditarium audit ratione dispositionis, non item tale, ratione successionis intelligitur.

(0)

1077
ML

